

NOTĂ INFORMATIVĂ

la proiectul hotărârii Guvernului cu privire la participarea personalului Armatei Naționale la Misiunea de instruire a Uniunii Europene în Somalia (EUTM Somalia)

1. Denumirea autorului și, după caz, a participanților la elaborarea proiectului

Proiectul hotărârii Guvernului cu privire la participarea personalului Armatei Naționale la Misiunea de instruire a Uniunii Europene în Somalia (EUTM Somalia) a fost elaborat de către Ministerul Apărării.

2. Condițiile ce au impus elaborarea proiectului de act normativ și finalitățile urmărite

Unul din obiectivele prioritare ale Armatei Naționale este creșterea nivelului de participare efectivă a Republicii Moldova în misiuni și operații internaționale de menținere a păcii și consolidare a securității și stabilității.

Potrivit prevederilor pct.28 din Strategia securității naționale a Republicii Moldova, aprobată prin Hotărârea Parlamentului nr.391/2023, în vederea realizării obiectivelor naționale de securitate și apărare, una din direcțiile de acțiune se referă la securitatea regională și internațională, care se realizează prin participarea la misiunile și operațiunile Uniunii Europene în cadrul politicii de securitate și apărare comune, precum și participarea la misiunile și operațiunile internaționale de menținere a păcii sub egida NATO și ONU.

Menționăm, că temei de participare a Armatei Naționale cu personal în cadrul misiunilor și operațiilor internaționale constituie prevederile Legii nr.219/2015 privind participarea Republicii Moldova la misiuni și operații internaționale.

Subsidiar, proiectul este elaborat în contextul executării acțiunii 99 „Intensificarea relațiilor de cooperare internațională în scopul promovării stabilității și securității naționale și regionale ajustării cadrului normativ în domeniul apărării naționale” din Planul național de dezvoltare pentru anii 2024 - 2026, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr.1031/2023.

Astfel, în scopul sporirii potențialului de participare la misiuni și operații internaționale, Republica Moldova intenționează să participe cu doi militari ai Armatei Naționale în cadrul EUTM Somalia.

Ținem să menționăm că Parlamentul Republicii Moldova prin Legea nr. 75 din 12.04.2013 a ratificat Acordul dintre Republica Moldova și Uniunea Europeană de stabilire a cadrului pentru participarea Republicii Moldova la operațiunile Uniunii Europene de gestionare a crizelor, încheiat la Bruxelles la 13 decembrie 2012 (intrat în vigoare la 1 iulie 2013). Acest instrument internațional reglementează condițiile privind participarea Republicii Moldova la operațiunile și misiunile UE de gestionare a crizelor.

În acest sens, la 3 februarie 2023, din numele domnului Nicu Popescu, Viceprim-ministru, Ministru al Afacerilor Externe și Integrării Europene, în adresa autorităților politice ale UE a fost înaintată scrisoarea privind dezideratul Republicii Moldova de a extinde participarea la misiunile Politicii de securitate și apărare comună (PSAC), inclusiv privind participarea Republicii Moldova în EUTM Somalia.

În martie 2023, a fost recepționată scrisoarea oficială a înaltului reprezentant al UE pentru afaceri externe și politică de securitate, vicepreședinte al Comisiei Europene, domnul Josep Borrell Fontelles, prin care se comunică că dezideratul Republicii Moldova de a extinde participarea la misiunile PSAC este binevenit și serviciile specializate din subordinea înaltului reprezentant vor examina declarația noastră detaliat și vor prezenta propunerile ei statelor membre pentru emiterea unei decizii a Comitetului politic și de securitate (PSC) privind acceptarea sau refuzul de recepționare ulterioară a unei oferte de contribuție a Republicii Moldova la EUTM Somalia.

În mai 2023, a fost recepționată scrisoarea oficială a înaltului reprezentant al UE pentru afaceri externe și politică de securitate, vicepreședinte al Comisiei Europene, domnul Josep Borrell Fontelles, prin care Republica Moldova este invitată să prezinte oferta de contribuție pentru participare în cadrul EUTM Somalia. Oferta de contribuție, conform procedurilor existente ale Uniunii Europene se face în cadrul conferințelor globale de generare a forței pentru misiunile Uniunii Europene de gestionare a crizelor.

La 13 februarie 2024, a fost emisă Decizia a comitetului politic și de securitate (PESC) 2024/614 privind acceptarea contribuției unei țări terțe la misiunea militară a Uniunii Europene pentru a contribui la instruirea forțelor de securitate somaleze (EUTM Somalia) (EUTM Somalia/1/2024), care a intrat în vigoare la data adoptării. Decizia stipulează, că în conformitate cu recomandarea comandantului misiunii UE EUTM Somalia privind o contribuție propusă de Republica Moldova și cu avizul Comitetului militar al Uniunii Europene în această privință, contribuția Republicii Moldova ar trebui să fie acceptată și considerată a fi semnificativă (Art.1 (1)). De asemenea, Art.1 (2) stipulează că Republica Moldova este scutită de contribuții financiare la bugetul EUTM Somalia.

În martie 2024, a fost recepționată scrisoarea oficială a înaltului reprezentant al UE pentru afaceri externe și politică de securitate, vicepreședinte al Comisiei Europene, domnul Josep Borrell Fontelles, prin care Republica Moldova era informată despre emiterea Deciziei comitetului politic și de securitate (PESC) 2024/614 privind acceptarea contribuției unei țări terțe la misiunea militară a Uniunii Europene pentru a contribui la instruirea forțelor de securitate somaleze (EUTM Somalia) (EUTM Somalia/1/2024).

Menționăm, că EUTM Somalia a fost instituită din ianuarie 2010, conform Deciziei 2010/96/PESC a Consiliului Uniunii Europene din 15 februarie 2010 privind o misiune militară a Uniunii Europene pentru a contribui la instruirea forțelor de securitate somaleze. Consecvent, articolul 8 al Deciziei 2010/96/PESC, printre altele stipulează: „statele terțe pot fi invitate să participe la misiune”.

EUTM Somalia are misiunea să consolideze instituțiile de apărare somaleze prin instruirea, mentorat și consilierea acestora.

Comandamentul EUTM Somalia se află în capitala Somaliei orașul Mogadishu.

Actualmente, în cadrul EUTM Somalia sunt prezente 7 țări membre ale UE (Italia, Spania, Finlanda, Suedia, România, Portugalia, Grecia) și o țară care nu face parte din UE (Serbia). Numărul personalului misiunii este de 209 persoane.

În cadrul EUTM Somalia, militarii Armatei Naționale vor îndeplini funcții de stat major, precum și de instruire, mentorat și consiliere a instituțiilor de apărare somaleze.

Se preconizează acoperirea cheltuielilor de participare a militarilor Armatei Naționale în cadrul EUTM Somalia prin intermediul Fondului de Încredere (Trust Fund).

Conform prevederilor art.19 alin.(2) din Legea nr.219/2015, cuantumul indemnizației neimpozabile în valută străină achitat personalului pentru perioada de aflare în misiune sau operație internațională se stabilește de Guvern. Astfel, se impune emiterea hotărârii Guvernului.

3. Descrierea gradului de compatibilitate pentru proiectele care au ca scop armonizarea legislației naționale cu legislația Uniunii Europene

Proiectul actului normativ în speță nu are drept scop armonizarea legislației naționale cu legislația Uniunii Europene și nu contravine legislației comunitare.

4. Principalele prevederi ale proiectului și evidențierea elementelor noi

Ministerul Apărării este instituția principală care va conduce și va lua la control participarea și executarea sarcinilor cu succes de către militarii Armatei Naționale, precum și va asigura:

1) selectarea, desemnarea, pregătirea, detașarea și redetașarea a doi militari ai Armatei Naționale cu armament, muniții și echipament militar individual conform cerințelor misiunii, cât și stabilirea perioadei și ordinii de rotație (de la 6 până la 12 luni), în EUTM Somalia;

2) gestionarea mijloacelor financiare transmise din partea Fondului de Încredere pentru acoperirea cheltuielilor de transport, cazare și asigurare medicală a delegaților Armatei Naționale, precum și a celor din contul mijloacelor bugetului Ministerului Apărării;

3) achitarea indemnizației neimpozabile, militarilor detașați, în mărime de 80 de dolari SUA pe zi pe perioada îndeplinirii misiunii internaționale, care se calculează de la data trecerii frontierei de stat la plecarea pentru participarea în Misiunea de instruire a Uniunii Europene în Somalia și până la data revenirii în țară;

4) organizarea expertizei medico-militare.

Ministerul Afacerilor Externe va acorda asistență:

1) în procesul de obținere a vizei pentru Somalia;

2) în vederea obținerii documentului care certifică legalitatea aflării pe teritoriul Somaliei în perioada de delegare;

3) în vederea informării structurilor abilitate a țărilor tranzitate despre deplasarea militarilor Armatei Naționale.

Serviciul Vamal al Ministerului Finanțelor și Inspectoratul General al Poliției de Frontieră a Ministerului Afacerilor Interne vor acționa ca instituții de suport conform domeniilor de competență.

Luând în considerare impactul pozitiv al participării la Misiunea în cauză asupra parcursului european al țării noastre și apreciind contribuția Republicii Moldova drept aport colectiv la securitatea și stabilitatea în regiune, considerăm oportun aprobarea prezentului proiect Hotărârii Guvernului cu privire la participarea

militarilor Armatei Naționale în cadrul Misiunii de instruire a Uniunii Europene în Somalia (EUTM Somalia).

În scopul realizării Deciziei PESC 2024/614 (EUTM Somalia/1/2024) și rezultatelor celei de-a 21-a Conferințe globale UE de generare a forței care s-a axat pe identificarea, coordonarea și asigurarea pentru perioada următoare, inclusiv a doua jumătate a anului 2024 a resurselor umane necesare desfășurării operațiilor și misiunilor UE, începând cu 1 iulie 2024, Republica Moldova urmează să detașeze doi militari. Este de menționat că funcțiile alocate Republicii Moldova sunt considerate funcții importante pentru îndeplinirea mandatului misiunii. Astfel, pentru realizarea angajamentelor internaționale ale Republicii Moldova și termenii restrânși de detașare a personalului, este necesar ca prezenta hotărâre să intre în vigoare la data publicării în Monitorul Oficial al Republicii Moldova.

5. Fundamentarea economico-financiară

Conform estimărilor preliminare, implementarea proiectului nu implică cheltuieli financiare și alocarea mijloacelor financiare suplimentare din contul Bugetului de Stat.

Conform articolului 5 alin. (2) al Acordului cadru, personalul delegat în cadrul operațiunii UE de gestionare a crizei, urmează să fie supus unui examen medical (inclusiv să fie vaccinat) care să ateste aptitudinea persoanei de a prelua funcțiile în cadrul Misiunii PSAC al UE.

Fondul de Încredere (Trust Fund) destinat asistării statelor din cadrul Parteneriatului Estic în domeniul Politicii de Securitate și Apărare Comună, va acoperi cheltuielile legate de participare în Misiune (cu excepția indemnizației neimpozabile) în ce privește:

- Costurile de transport;
- Cazarea;
- Taxele de participare la cursurile de pre-detașare (după caz);
- Cheltuielile aferente participării în operațiunile militare de gestionare a crizei (asigurarea medicală, servicii de campare etc.).

Ministerul Apărării urmează să asigure resursele financiare necesare pentru achitarea indemnizației neimpozabile, pe lângă salariul în monedă națională, militarilor detașați, în mărime de 80 de dolari SUA pe zi pe perioada îndeplinirii misiunii internaționale, ajustată la suma achitată pentru Misiunea Uniunii Europene de instruire militară și consiliere pentru forțele de apărare și securitate din Mali (EUTM Mali), care se calculează de la data trecerii frontierei de stat la plecarea pentru participarea în Misiunea de instruire a Uniunii Europene în Somalia și până la data revenirii în țară.

Totodată, în legătura cu încheierea prematură a mandatului EUTM Mali, mijloacele financiare planificate pentru participarea la aceasta vor fi direcționate pentru participarea în EUTM Somalia.

Pe tot parcursul detașării în EUTM Somalia, Ministerul Apărării va menține funcția și salariul mediu a militarilor detașați.

6. Modul de încorporare a actului în cadrul normativ în vigoare

Proiectul hotărârii respective se încorporează perfect în cadrul normativ existent, nefiind necesară amendarea acestuia.

7. Avizarea și consultarea publică a proiectului
<p>În temeiul prevederilor art.32 alin.(1) din Legea nr.100/2017 cu privire la actele normative proiectului hotărârii Guvernului urmează a fi expediat spre avizare în adresa Ministerului Afacerilor Externe, Ministerului Afacerilor Interne, Ministerului Finanțelor și Serviciului de Informații și Securitate.</p> <p>Concomitent, în scopul respectării prevederilor Legii nr.239/2008 privind transparența în procesul decizional și Regulamentului cu privire la procedurile de consultare publică cu societatea civilă în procesul decizional, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr.967/2016, anunțul privind inițierea elaborării deciziei și consultarea publică a proiectului hotărârii Parlamentului au fost plasate în modul stabilit pe pagina web oficială a Ministerului Apărării https://www.army.md și pe platforma guvernamentală https://particip.gov.md, putând fi accesate la rubrica „Transparență decizională”, compartimentele „Anunțurile privind inițierea elaborării deciziei” și „Anunțurile privind consultarea publică”.</p>
8. Constatările expertizei anticorupție
Proiectul hotărârii Guvernului urmează a fi supus expertizei anticorupție, care va fi efectuată de către Centrul Național Anticorupție.
9. Constatările expertizei de compatibilitate
Proiectul hotărârii Guvernului nu conține norme privind armonizarea legislației naționale cu legislația Uniunii Europene, precum și norme incompatibile cu prevederile legislației naționale și ale legislației Uniunii Europene.
10. Constatările expertizei juridice
Proiectul hotărârii Guvernului urmează a fi supus expertizei juridice, care va fi efectuată de către Ministerul Justiției.
11. Constatările altor expertize
Alte expertize nu necesită a fi efectuate.

Secretar general al ministerului

Igor CUTIE